

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8CdoPr/1/2023
Identifikačné číslo spisu: 5920201732
Dátum vydania rozhodnutia: 29.11.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:5920201732.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore žalobcu H. C. H. S., J., narodeného XX. E. XXXX, K. XX, zastúpeného spoločnosťou - Advokátska kancelária Kašuba spol. s r. o., Banská Bystrica, Horná 41, IČO: 36 859 095, P. O. Box 60, proti žalovanej Základnej škole s materskou školou, Martin, Hurbanova 27, IČO: 30 233 844, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Balážom, Martin, Volgogradská 10964/19, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5Cpr/27/2020, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 10CoPr/9/2021 z 25. augusta 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom sp. zn. 10CoPr/9/2021 z 25. augusta 2022 potvrdil rozsudok Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „súd prvej inštancie“) č. k. 5CPr/27/2020-96 zo 6. júla 2021, o určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru založeného medzi žalobcom ako zamestnancom a žalovanou ako zamestnávateľom pracovnou zmluvou z 23. marca 2020 výpoveďou z 19. júna 2020 zo strany žalovanej; stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2. Súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanoveniami § 38 ods. 1, ods. 3 a 4, § 61 ods. 1 a 2, § 63 ods. 1 písm. b), § 77 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, po konštatovaní včasnosti podanej žaloby z 30. septembra 2020 ustálil, že žalobca pracoval u žalovanej na základe pracovnej zmluvy z 23. marca 2020 s účinnosťou od 1. apríla 2020 ako pedagogický zástupca riaditeľa školy pre 2. stupeň základnej školy v Základnej škole a Materskej škole v Martine, na dobu určitú do 31. augusta 2021. Na základe rozhodnutia o organizačnej zmene č. 7 k 1. júlu 2020, jeho prerokovaní so zástupcom odborového zväzu, vrátane prerokovania výpovede žalobcu, žalovaná dala 19. júna 2020 výpoveď z

pracovného pomeru žalobcovi podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce pre nadbytočnosť, ktorú doručovala na adresu K. XX (podací lístok v spise na č. I. 30). Podľa potvrdenia Slovenskej pošty a. s. (v spise na č. I. 91-92), poštovú zásielku určenú pre žalobcu prevzal 22. júna 2020 jeho otec (menovec) H. S., bývajúci na uvedenej adrese na doručovanie zásielky. Z dôvodu nedoručenia poštovej zásielky zamestnávateľa týkajúcej sa zániku pracovného pomeru, pri skúmaní splnenia zákonných podmienok jej doručenia v zmysle § 38 ods. 1, ods. 2 a 4 Zákonníka práce, súd prvej inštancie skonštatoval, že k platnému doručeniu výpovede z pracovného pomeru z 19. júna 2020 žalovanou ako zamestnávateľom do vlastných rúk žalobcu nedošlo, preto nebola splnená povinnosť žalovanej vyplývajúca z § 38 Zákonníka práce. Bez právneho významu vyhodnotil súd prvej inštancie skutočnosť, že otec žalobcu uvedenú zásielku odovzdal žalobcovi do jeho dispozície v nasledujúcich dňoch, čo potvrdil i samotný žalobca. Zo zisteného skutkového stavu nevyplýva, že by žalovaná ako zamestnávateľ postupovala zákonom stanoveným spôsobom pri doručovaní samotnej výpovede, čo ustanovenie § 61 ods. 1 Zákonníka práce sankcionuje jej neplatnosťou. Súd prvej inštancie neuznal argumentáciu žalovanej, že nesprávnosť doručenia výpovede spôsobil samotný žalobca, ktorý mal odísť z pracoviska, keď mu riaditeľka školy chcela výpoveď doručiť. Z predložených dokladov (knihy dochádzky v spise na č. I. 52), ako aj z výpovede žalobcu bolo preukázané, že žalobca bol prítomný na pracovisku 22. júna 2020, pričom vedenie žalovanej malo vedomosť o jeho mieste pobytu. K tvrdenému odmietnutiu prevzatia výpovede žalobcom, súd prvej inštancie zdôraznil, že o zamýšľanom spôsobe doručovania písomnosti žalobcovi v škole, nebol spísaný ani úradný záznam resp. zápisnica, čo by osvedčovalo priebeh doručovania a nedoručenia písomnosti. V prípade odmietnutia prevzatia písomnosti musí byť adresát poučený o následkoch odmietnutia prevzatia písomnosti, k čomu nedošlo. Napokon súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné ani tvrdenie žalovanej o zmarení doručovania výpovede žalobcom z dôvodu neoznámenia adresy na doručovanie. Z predložených listín a to oznámenia o prekážkach v práci (v spise na č. I. 57), podania žalobcu z 13. mája 2020 (v spise na č. I. 59) je zrejmé, že žalovaná mala vedomosť o adrese na doručenie žalobcovi v L. L., nakoľko mu sama na uvedenú adresu písomnosť doručovala. Uvedenú obranu žalovanej súd prvej inštancie vyhodnotil ako účelovú. Vzhľadom na uvedené dôvody, preto žalobe vyhovel. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval náležite zistený skutkový stav veci, ako aj správne právne posúdenie podstatných otázok v spore a to včasnosť podania žaloby, nedoručenie písomnej výpovede žalobcovi žalovanou, v prípade ňou tvrdeného tzv. prvého pokusu o doručenie na pôde školy, ako aj nedoručenie písomnej výpovede žalobcovi žalovanou do vlastných rúk - v prípade žalovanou tvrdeného tzv. druhého pokusu o doručovanie. Odvolací súd na potvrdenie správnosti a k uplatneným námietkam dodal, že žalovanej sa nepodarilo preukázať, že právne účinky riadneho doručenia výpovede žalobcovi nastali, či už v škole, prípadne poštou. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná neunesla dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že určito a spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti oznámila žalobcovi skončenie pracovného pomeru výpoveďou z 19. júna 2020, napr. za prítomnosti dotknutého zamestnanca a svedkov odlišných ako štatutárny zástupca zamestnávateľa, a to spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti o tom, že písomnú výpoveď osobne aj doručila žalobcovi, ktorý ju odmietol prevziať. Napokon aj samotná žalovaná si bola vedomá toho, že prvý pokus o osobné doručenie výpovede žalobcovi sa s právnymi účinkami nenaplnil, preto pristúpila k doručovaniu výpovede poštou do vlastných rúk žalobcovi. K namietanému hodnoteniu dôkazov odvolací súd poukázal na právny záver vyplývajúci z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, v zmysle ktorého do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04); do obsahu práva na spravodlivý proces nepatrí ani právo strany sporu sa vyjadrovať k spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Ostatné uplatnené námietky odvolací súd nepovažoval za relevantné pre vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, ktoré potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej len „dovolaiteľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietala nevykonanie dokazovania súdom prvej inštancie v rozsahu potrebnom na náležité objasnenie

všetkých relevantných skutočností. Argumentovala tým, že k jej tvrdeniu o platnom doručení výpovede navrhla vykonať dôkaz a to poskytnutie informácie zo strany doručovateľa Slovenskej pošty, a. s. o tom, či žalobca mal v čase doručovania výpovede splnomocnenca na doručovanie písomností určených do vlastných rúk a oznámenie jeho identifikačných údajov, avšak súd prvej inštancie tento dôkaz nevykonával. Vzhľadom na nevykonanie dôkazu za účelom zistenia, či nemal otec žalobcu platne udelené plnomocenstvo na preberanie zásielok určených do vlastných rúk, nebolo jednoznačne preukázané bez všetkých pochybností vyvrátené, že toto doručenie vyvolalo právne účinky. Podľa názoru dovolateľky neumožnenie vykonania dôkazu navrhnutého stranou, vykazuje znaky porušenia zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci, porušenie zásady zákazu šikanózneho výkonu práva a porušenie koncentračnej zásady, i keď modifikovanej v pracovnoprávných sporoch. Súd nižších inštancií nesprávne vyhodnotili otázky účinného doručenia výpovede žalobcovi, pričom žalobca prvýkrát až v žalobe túto skutočnosť namietal bez toho, že by o tejto skutočnosti predložil, resp. navrhol vykonanie akéhokoľvek dôkazu. Strohé konštatovanie súdov nižších inštancií, že žalobca výpoveď neprevzal osobne, ale iná osoba (navyššie nezohľadňujúce možnosť oprávnenia na takýto úkon na základe splnomocnenia) považoval za záver formalistický. Po materiálnej stránke je zrejmé, že výpoveď sa dostala do sféry dispozície žalobcu, s ktorou sa mohol oboznámiť. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia považovala za zmätočné a rozporuplné pokiaľ, odvolací súd na jednej strane v kontexte doručovania výpovede z pracovného pomeru tvrdil, že prejav vôle vyjadrený jednostranným právnym úkonom pôsobí od doby, kedy dôjde osobe, ktorej je určený. Na druhej strane však otázku doručenia výpovede uzavrel tak, že je neplatné, lebo výpoveď mal prevziať otec žalobcu. Podľa dovolateľky odvolací súd v zásadnej otázke posúdenia vzniku účinkov doručenia výpovede argumentoval zjavne protichodne, pričom rozpor sa nesnažil odstrániť a ani nevysvetlil, čo považovala za vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. V kontexte uvedeného dovolateľka poukázala na obdobnú vec týkajúcu sa jej zamestnanca, kedy z dôvodu nedoručenia zásielky obsahujúcej výpoveď, súdy považovali výpoveď za doručенú, aj keď zásielka nebola prevzatá. Dovolateľka zdôraznila, že po formálnej stránke síce výpoveď nebola doručená priamo žalobcovi, ale čo do podstaty a účelu prísnej pracovnoprávnej úpravy ohľadom doručovania v pracovnom práve sa zásielka dostala do jeho sféry a prostredníctvom jeho otca aj do jeho fyzickej držby. Žalobca na výpoveď doručenú podľa jeho tvrdení jeho otcovi 22. júna 2020, reagoval listom zo 6. júla 2020, t. j. krátko potom, čo výpoveď prevzal jeho otec. Poukázala na právny názor Krajského súdu Prešov vyslovený v rozsudku sp. zn. 21CoPr/3/2013 z 11. júna 2013, v ktorom súd uviedol, že „pokiaľ sa účastník konania s obsahom doručovanej písomnosti oboznámil, potom otázka, či bolo doručenie vykonané predpísaným spôsobom, stráca význam. Nedodržanie formy teda samo osebe neznamená, že sa doručenie musí zopakovať. Rozhodujúce vždy je, či sa predmetná písomnosť dostala do rúk adresáta, pretože z platnej právnej úpravy nevyplýva neúčinnosť takeého doručenia, na ktoré poukazuje odvolateľ.“ Podľa názoru dovolateľky odvolací súd paradoxne argumentoval rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/129/2010 z 28. januára 2011, podľa ktorého „voči prítomnej osobe (t. j. osobe priamo účastnej pri právnom úkone, ktorý realizuje druhá osoba) prejav vôle pôsobí (je účinný) ihneď. Neprítomnej osobe (t. j. osobe, s ktorou osoba realizujúca právny úkon nie je v bezprostrednom styku) musí prejav vôle dôjsť; nemusí jej byť doručený (adresátom prevzatý). Prejav vôle dôjde neprítomnej osobe vtedy, keď sa ocitne vo sfére jej dispozície“. Zdôraznila, že ak je možné aplikovať teóriu dôjdenia na prípad, kedy adresát zásielku fyzicky do rúk nedostane, o to viac je možné aplikovať ju v prípade, ak sa mu napokon predsa len do rúk dostane a reálne sa s jej obsahom aj oboznámi (čo je jasný dôkaz dôjdenia do jeho dispozície). Prílišný formalizmus čo do posúdenia otázky skutočného doručenia výpovede priamo do rúk žalobcu, žalovaná vnímala ako postup, ktorým jej bola odňatá možnosť konať pred súdom natoľko, že ním bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces. Tvrdila, že odklon odvolacieho súdu teórie dôjdenia plne aplikovateľnej v tomto prípade možno považovať za vadu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhla zrušiť rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie; uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Žalobca sa k dovolaniu písomné vyjadrenie nepredložil.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej

neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

14. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na

zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

16. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala porušenie jej práva na spravodlivý proces z dôvodu nevykonania navrhovaného dôkazu na preukázanie jej tvrdenia o doručení výpovede z pracovného pomeru žalobcovi do vlastných rúk, ktorú výpoveď podľa jej tvrdenia prevzal jeho otec (menovec) bez overenia, či na prevzatie zásielky nedošlo na základe splnomocnenia na doručovanie písomností.

17. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súd prvej inštancie v súvislosti so zisťovaním účinného doručenia výpovede žalobcovi z pracovného pomeru poštovou zásielkou č. OA336607195Sk na adresu K. XX určenú na doručenie do vlastných rúk, na základe oznámenia prepravcu Slovenskej pošty a. s., považoval za preukázané, že uvedenú zásielku prevzal otec žalobcu H. S. (v spise na č. l. 91 až 92). Podľa vyjadrenia žalobca, jeho otec nemal udelené plnomocenstvo na preberanie poštových zásielok; žalobca na doručovanie zásielok používal adresu L. L., V. R. XX, ktorá skutočnosť bola žalovanej známa.

18. K namietanému pochybeniu v procese obstarávania dôkazov najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonal v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetná judikatúra najvyššieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom (I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020). Na druhej strane ústavný súd vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 332/09). Zasadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“) totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 Základných princípov CSP) a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993; II. ÚS 410/06).

19. K takejto interpretácii dospel aj najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/100/2018 alebo sp. zn. 5Cdo/202/2018, v ktorých vyslovil názor, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale aj odôvodniť ich nevykonanie. Posun v rozhodovacej praxi potvrdil aj ústavný súd, ktorý tieto právne názory v náleze sp. zn. II. ÚS 168/2019 výslovne potvrdil a poukázal na posun v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Napokon v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo 107/2019 najvyšší súd upresnil, v ktorých prípadoch nevykonanie dôkazu predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany

sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/neyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

20. V preskúmvanej veci, ale o takýto prípad nejde, lebo namietané nedostatočné zistenie, či nastali právne účinky doručenia výpovede poštovou zásielkou určenou do vlastných rúk žalobcovi, bolo v konaní preukázané správou prepravcu Slovenskej pošty a. s., z ktorej súdy nižších inšancií správne vychádzali. Doručenka má povahu verejnej listiny vtedy, ak boli splnené podmienky podľa poštového poriadku; v takom prípade sa dôkazné bremeno presúva na účastníka uplatňujúceho túto námietku. Ak doručenka nemá predpísané náležitosti, súd musí vyšetriť, či bolo doručenie v súlade so zákonom.

21. Podľa § 319 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré zamestnanec nenavrhol, ak je to nevyhnuté pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz; na tento účel je zamestnávateľ povinný poskytnúť súčinnosť, ak to možno od neho spravodlivo žiadať.

22. Zákonodarca v prípade individuálnych pracovnoprávných sporov upravuje v § 319 CSP procesný postup, ktorý je charakteristickým príklonom k vyšetrovaciemu princípu v konaniach s ochranou slabšej strany na rozdiel od sporových konaní. Zvýšenú aktivitu súvisiacu s obstarávaním dôkazných prostriedkov súd vyvíja až v prípade, keď je to nevyhnuté pre rozhodnutie vo veci samej. V súlade s čl. 15 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP, dôkazy a tvrdenia strán súd hodnotí podľa svojej úvahy v súlade s princípom právnej istoty.

22.1. V danej veci súd prvej inšancie správne postupoval, ak na posúdenie účinného doručenia výpovede z pracovného pomeru žalobcovi, prostredníctvom poštového úradu zisťoval, či zásielka určená do vlastných rúk bola doručená adresátovi. Zákoník práce jednoznačne definuje nevyvrátiteľnú podmienku, podľa ktorej ide o neplatnú výpoveď, ak zamestnávateľ výpovedný dôvod nedostatočne špecifikoval a skutkovo vymedzil, neuviedol vôbec, dodatočne zmenil alebo ho doplnil. K formálnym náležitostiam výpovede patrí písomná forma a preukázateľné doručenie výpovede druhému účastníkovi, ktoré je nevyhnuté aj z hľadiska podstaty jednostranného právneho úkonu, ktorý nevyvoláva žiadne právne účinky, pokiaľ sa nedostane do dispozičnej právomoci druhého účastníka, ktorému je adresovaný. Výpoveď zo strany zamestnávateľa musí byť doručená do vlastných rúk, lebo jej doručenie je rozhodujúce pre posúdenie jej platnosti.

22.2. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia v uvedeného v bodoch 20 až 22 v spojení s odôvodnením uvedeným súdom prvej inšancie v celom jeho kontexte (najmä v bodoch 11 až 1), lebo z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) je nesporné, že posúdenie účinného nedoručenia výpovede žalovanou žalobcovi bolo preukázateľne zistené, preto spochybňovanie procesného postupu súdu v súvislosti s obstarávaním dôkazov, resp. nevykonaním dôkazu navrhovaného žalovanou, ktorý súd vykonal, nevykazuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Naopak žalovaná na preukázanie ňou tvrdeného spochybňovania doručenia výpovede inej fyzickej osobe neuniesla dôkazné bremeno, lebo tvrdenú skutočnosť o možnom udelení plnomocenstva na preberanie zásielok otcom žalobcu nepreukázala. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nemožno považovať za rozporuplné, lebo spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná

skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

23. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

24. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

25. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

26. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že z procesného postupu súdov nižších inštancií nevyplýva, že by konanie bolo zaťažené vadou zmätočnosti, ktorá by mala mať za následok porušenie procesných práv dovolateľky v takej intenzite, že by bolo možné konštatovať porušenie jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania z tohto dôvodu nie je daná.

27. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

29. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

30. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Tento dôvod prípustnosti sa viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

31. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

32. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a v o Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

33. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods.1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil,

prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a 6Cdo/129/2017).

34. V súvislosti s namietaným odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľka namietala prílišný formalizmus pri posúdení otázky skutočného doručenia výpovede priamo do rúk žalobcovi, ako aj odklon od teórie dôjdenia plne aplikovateľnej v danej veci, čo považovala za vadu. Poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/129/2010, ako aj na iné rozhodnutia všeobecného súdu, z ktorých relevantnú časť citovala.

34.1. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 7Cdo/139/2018 z 27. mája 2020 k posúdeniu právnych účinkov doručenia výpovede z pracovného pomeru uviedol, že „Zákonník práce kogentným spôsobom upravuje, ktoré druhy písomností je nevyhnutné doručovať zamestnancovi do vlastných rúk. Ide o taxatívny výpočet prípadov, v ktorých Zákonník práce vyžaduje spôsob doručovania písomností nielen pre oblasť pracovného pomeru, ale aj pre oblasť pracovnoprávnych vzťahov založených dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovnoprávnych vzťahov. Písomnosti, ktoré sú vymenované v Zákonníku práce, musia byť doručené do vlastných rúk a len za predpokladu, že takýto spôsob doručenia prostredníctvom zamestnávateľa „do vlastných rúk“ nie je možný, možno doručiť písomnosť prostredníctvom poštového podniku ako doporučenú zásielku. Zákonník práce pritom vychádza z prednosti priameho doručovania, t. j. na pracovisku, v byte alebo kdekoľvek je zamestnanec zastihnutý v pracovnom čase, ale aj mimo pracovného času. Zákonník práce v ustanoveniach § 38 a § 61 ods. 1 definuje pomerne presne a zrozumiteľne, ako vníma pojem doručenie a tieto ustanovenia nemožno prehliadať so zámerom zvýhodniť zamestnávateľa, resp. znevýhodniť zamestnanca v takej významnej situácii, akou ukončenie pracovného pomeru bezpochyby je. Výklad doručenia výpovede, ktorý by sa priecil ustanoveniam § 38 a § 61 ods. 1 Zákonníka práce, by „de lege lata“ predstavoval neprípustný zásah do práv zamestnanca vyplývajúcich z pracovnoprávnych predpisov.“ Totožný právny názor vyplýva aj z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2007, v zmysle ktorého „právne dôsledky doručenia podľa § 38 ods. 1 Zákonníka práce v spojení s § 70 Zákonníka práce vo vzťahu k zamestnancovi nastávajú okamihom prevzatia písomnosti (do vlastných rúk) zamestnancom, a to bez ohľadu na uskutočnený spôsob doručovania (realizovaný osobne zamestnávateľom alebo prostredníctvom poštového podniku)“.

34.2. K dovolaciemu argumentu dovolateľky o vhodnosti aplikovať na otázku súvisiacu s doručovaním výpovede zamestnancovi do vlastných rúk tzv. teóriu dôjdenia uvedenú v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/129/2010 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2011 pod č. R 27/2011) je potrebné uviesť, že ňou odkazované rozhodnutie sa týka bytových náhrad a povinnosti nájomcu vypratať byt. Z tohto dôvodu sa netýka právnej otázky v špecifickej situácii doručovania písomnosti týkajúcej sa zániku pracovného pomeru, preto tzv. teória dôjdenia nie je na tento prípad aplikovateľná. Vzhľadom k tomu, že pracovnoprávne predpisy majú špecifickú úpravu, v zmysle ktorej vyžadujú doručenie „do vlastných rúk“, nemožno zamieňať podmienku prevzatia písomnosti (§ 38 ods. 4 Zákonníka práce) s objektívnym hľadiskom teórie dôjdenia do sféry adresáta tým, že nemá možnosť písomnosť prevziať a oboznámiť sa s ňou (§ 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Navyše rozhodnutia iných všeobecných súdov nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (bod 31 až 33 tohto rozhodnutia).

34.3. Otázka doručovania písomnosti zamestnávateľom obsahujúcej skončenie pracovného pomeru zamestnancovi do vlastných rúk v súlade s kogentným ustanovením vyplývajúcim z § 38 ods. 1 Zákonníka práce je súdnou praxou ustálená. Prevzatie doručovanej zásielky určenej do vlastných rúk zamestnávateľom zamestnancovi prostredníctvom poštového podniku inou osobou ako zamestnancom, nemožno považovať za splnenie povinnosti zamestnávateľa doručiť písomnosť do vlastných rúk zamestnanca, a to ani v prípade, že zásielka bola zamestnancovi dodatočne inou osobou odovzdaná (m. m. sp. zn. 1Cdo/165/2010, 1Cdo/221/2019, 4Cdo/41/1994).

35. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd uzatvára, že pri posudzovaní otázky účinného doručenia výpovede žalobcovi žalovanou v súlade s § 38 ods. 1 a ods. 2 Zákonníka práce, sa súde nižších inšancií neodklonili od ustálenej rozhodovacej praxe v tejto otázke, preto z tohto dôvodu prípustnosť dovolania nie je daná. Dovolací súd na základe uvedených dôvodov dovolanie ako neprípustné odmietol v súlade s § 447 písm. c) CSP.

36. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobcu v dovolacom konaní vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP. Z dôvodu, že žalobcovi preukázateľne trovy dovolacieho konania nevznikli, ani mu z obsahu nevyplývajú, dovolací súd v súlade s čl. 17 v spojení s čl. 4 Základných princípov CSP náhradu trov dovolacieho konania žalobcovi nepriznal (R 72/2018).

37. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.